

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

CHƯƠNG 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

HỌC PHẦN 2, MÔN HỌC
NHỮNG NGUYÊN LÝ CƠ BẢN CỦA CHỦ NGHĨA MÁC-LÊNIN

Giảng viên: Ngô Quế Lân
lan.ngoque@hust.edu.vn

Năm học 2018 - 2019

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.1 Chỉ phí sản xuất Tư bản chủ nghĩa (K)

- Công thức: $K = C + V$ (chỉ phí mua TLSX và mua SLD)
=> chỉ phản ánh hao phí về tư bản, phải ứng ra trước
=> không phản ánh đầy đủ hao phí LDXH (là giá trị tổng sản phẩm $C + V + M$)
- Ý nghĩa:
=> xóa nhòa sự khác biệt giữa Tư bản bất biến (C) với Tư bản khả biến (V)
=> dẫn tới lầm tưởng rằng chỉ phí (K) tạo nên GTTD (M)
=> từ đó lầm tưởng rằng nhà tư bản ứng ra chỉ phí (K), thì giữ vai trò quyết định
=> có ý nghĩa *che mờ bản chất bóc lột của Chủ nghĩa tư bản*

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.2 Lợi nhuận (P)

- Bản chất: Lợi nhuận (P) là hình thái chuyển hóa của GTTD (M). Vì:
 - Ngành Cung < Cầu => Giá cả > Giá trị => $P > M$
 - Ngành Cung > Cầu => Giá cả < Giá trị => $P < M$
 - Ngành Cung = Cầu => Giá cả = Giá trị => $P = M$
- Ý nghĩa:
=> Nói đến Lợi nhuận (P) là hàm ý do chỉ phí (K) tạo ra, không nhắc tới GTTD (M)
=> bỏ qua góc nhìn về quan hệ giai cấp, *che mờ hơn nữa bản chất bóc lột của CNTB*

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.3 Tỷ suất lợi nhuận (P')

- Công thức: $P' = \frac{P}{K} (\%) \Rightarrow P' = \frac{M}{C+V} (\%)$
- Ý nghĩa: Phản ánh hiệu quả đầu tư sản xuất kinh doanh của nhà tư bản

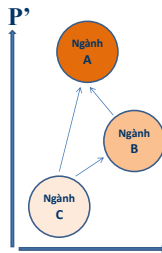
Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

- Sự cạnh tranh giữa các ngành
 - **Khái niệm:** Cạnh tranh giữa các ngành là sự di chuyển tư bản từ ngành này sang ngành khác để tìm nơi đầu tư có tỷ suất lợi nhuận (P') cao
 - **Hệ quả:** Tạo nên quá trình san bằng tỷ suất lợi nhuận giữa các ngành

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

- Sự cạnh tranh giữa các ngành
 - **Khái niệm:**
 - **Hệ quả:** Tạo nên quá trình san bằng tỷ suất lợi nhuận giữa các ngành. Bởi vì:
 - + Ngành có P' cao thì thu hút đầu tư => Cung tăng, cạnh tranh tăng => P' giảm
 - + Ngành có P' thấp thì nhà đầu tư rời bỏ ngành => Cung giảm, cạnh tranh giảm => P' tăng
- Như vậy, sẽ tạo nên tỷ suất lợi nhuận chung cho mọi ngành

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

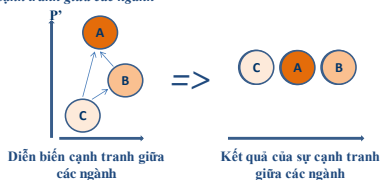
Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên

Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

- Sự cạnh tranh giữa các ngành

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên

Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

- Tỷ suất lợi nhuận bình quân

- **Khái niệm:** Là mức tỷ suất lợi nhuận chung của mọi ngành trong toàn xã hội, được hình thành từ sự cạnh tranh giữa các ngành

- **Công thức:**

$$\bar{P}' = \frac{\sum P_i}{\sum K_i}$$

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên

Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

- Lợi nhuận bình quân

- **Khái niệm:** Là mức lợi nhuận chung của mọi ngành trong toàn xã hội, khi có mức đầu tư như nhau, được hình thành từ sự cạnh tranh giữa các ngành

- **Công thức:**

$$\bar{P} = K \times \bar{P}'$$

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

5. Hình thái biểu hiện của Tư bản & GTTD

5.4 Sự cạnh tranh giữa các ngành và sự hình thành nên

Tỷ suất lợi nhuận bình quân & Lợi nhuận bình quân

o Điều kiện để tồn tại sự cạnh tranh giữa các ngành

- Về kỹ thuật: Phải có nền đại công nghiệp TBCN

- Về thị trường: Tư bản phải được tự do di chuyển từ ngành này sang ngành khác

=> Như vậy, sự cạnh tranh giữa các ngành là đặc trưng cho CNTB tự do cạnh tranh

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

6. Sự hoạt động của một số quy luật trong Chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

6.1 Quy luật giá trị thặng dư trong chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

o Quy luật giá trị thặng dư biểu hiện thành quy luật lợi nhuận bình quân

- Trong từng trường hợp cụ thể: Mục đích của các nhà tư bản không còn tìm kiếm Giá trị thặng dư (M), mà chuyển thành Lợi nhuận bình quân (\bar{P})

- Trong tổng thể xã hội: $\sum \bar{P} = \sum M$

Tổng lợi nhuận bình quân vẫn bằng tổng giá trị thặng dư => quy luật giá trị thặng dư vẫn phát huy tác dụng vĩ mô trong xã hội TBCN

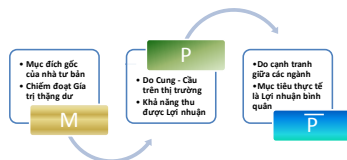
Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

6. Sự hoạt động của một số quy luật trong Chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

6.1 Quy luật giá trị thặng dư trong chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

o Quy luật giá trị thặng dư biểu hiện thành quy luật lợi nhuận bình quân

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

6. Sự hoạt động của một số quy luật trong Chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

6.2 Quy luật giá trị trong chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

○ Quy luật giá trị biểu hiện thành quy luật giá cả sản xuất

- Trong từng trường hợp cụ thể: Giá cả không còn xoay quanh giá trị ($C+V+M$), mà xoay quanh mức giá cả sản xuất ($K+\bar{P}$)

- Trong tổng thể xã hội: $\sum (K+\bar{P}) = \sum (C+V+M)$

Tổng giá cả sản xuất vẫn bằng tổng giá trị hàng hóa \Rightarrow quy luật giá trị vẫn phát huy tác dụng điều tiết vĩ mô nền kinh tế

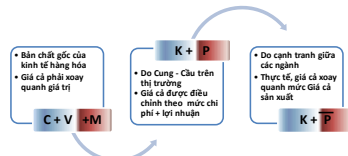
Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

6. Sự hoạt động của một số quy luật trong Chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

6.1 Quy luật giá trị trong chủ nghĩa tư bản tự do cạnh tranh

○ Quy luật giá trị biểu hiện thành quy luật giá cả sản xuất

Chương 5: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

KẾT THÚC

BÀI GIẢNG VỀ HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẠNG DƯ

SINH VIÊN LƯU Ý, TÌM HIỂU TRƯỚC BÀI TIẾP THEO

LÀ NỘI DUNG HỌC THUYẾT VỀ CHỦ NGHĨA TƯ BẢN ĐỘC QUYỀN

